

מבוא

עם כניסתה של הבינה המלאכותית לחיינו והשתלבותה כמעט בכל תחום, בחרנו להגיש שיעור העוסק בהבדלים בין טבעי למלאכותי. השיעור נועד להציף שאלות מהותיות על ההבדלים בין הטבעי למלאכותי ולעודד חשיבה ביקורתית ומודעת. בנוסף, השיעור יאפשר לתלמידים לפתח מיומנויות חברתיות חשובות, כמו עבודה בצוות, השתלבות חברתית, תקשורת אפקטיבית וניהול יחסים בין אישיים.

השיעור יתמקד בחשיבה על מושגי יסוד כמו טבעי ומלאכותי מנקודת מבט פילוסופית, מדעית וערכית, מבלי להציג באופן ישיר את הבינה המלאכותית, אלא דרך הקשר רחב יותר של הערכת הטבע. בחירה זו נועדה להדגיש את הערכים החשובים של חשיבה מעמיקה ודיון מושכל, ולחבר את הלמידה לערכים המשותפים ולצורך בהתבוננות מעמיקה על הקשרים בין האדם לעולמו.

=

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

הכנה לשיעור

המורה יבקש מכל תלמיד להביא מהבית פריט טבעי ופריט מלאכותי.

תערוכה

סדרו על שני שולחנות את הפריטים ושוחחו על ההבדלים ביניהם. אפשרו למספר ילדים להציג את החפץ שהביאו בעזרת רמזים. על התלמידים להחליט לאיזה שולחן החפץ מתאים.

תרגיל

המורה ינקוב בשמות של חפצים ועל התלמידים לעמוד ליד השולחן המתאים - טבעי או מלאכותי.

מלאכותי וטבעי בחיי החברה:

המורה יסביר לתלמידים כיצד טבעי ומלאכותי שייכים גם לחיי החברה. "בואו נשחק משחק, אני אראה לכם פנים שונות. לפעמים אהיה שמח מאוד, ולפעמים אעשה פרצוף מצחיק. אני גם אבלבב אתכם, אעשה בכאילו, ונראה האם אתם יכולים לנחש מה אני מרגיש".

כשמישהו שמח באמת, זה נראה אחרת מאשר כשמישהו רק מנופף בידו לשלום. גם רובוטים יכולים לעשות פרצופים שונים, אבל האם הם באמת מרגישים את מה שהם מציגים? האם רובוט יכול להיות עצוב או שמח כמונו?

"פעם, כשהייתי ילד קטן, היה לי דובי משוכלל בשם זוזו. זוזו יכול היה לעשות הכל: לרקוד, לשיר ואפילו לחבק. אבל זוזו לא ידע מה זה להיות חבר. הוא ניסה לחייך כמו בן אדם, אבל החיוך שלו נראה קצת מוזר. האם זוזו יכול להיות חבר אמיתי? מה דעתכם?"

מכירה ואיחוד? כיצד?

כיתות א'-ג'

מפתח ומקדם מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

יצירה

הכינו על מקלות ארטיק בובה חייכנית ובובה רצינית.

ציוד נדרש

- מקלות ארטיק
- דבק
- [דף מהנספח לכל תלמיד.](#)

בקשו מתלמידים מתנדבים להציג בעזרת הבובות את הדו שיח הבא:

שמחי: שלום אדון רצינון (בקול שמח)

אדון רצינון: שלום! (בקול רציני)

שמחי: תגיד לי, אדון רצינון! למה אתה תמיד נראה כזה רציני?
אדון רצינון: אני לא בטוח שאני יכול להסביר. פעם הייתי ילד שובב והצחקתי את כולם, אבל אחרי שקרה לי משהו עצוב, הפסקתי לחייך.

שמחי: אני מצטער לשמוע. אבל למה לא תנסה שוב? חיוך יכול לעשות פלאים!

אדון רצינון: זה לא כל כך פשוט. כשאני מנסה לחייך, זה יוצא מלאכותי.

שמחי: אולי בהתחלה החיוך ייראה מוזר קצת, אבל עם הזמן הוא יבוא בטבעיות. כמו שאני צריך לתרגל הרבה כדי לפתור תרגילים קשים במתמטיקה, אתה צריך לתרגל חיוכים.

אדון רצינון: אולי אתה צודק. אולי אנסה.

שמחי: נהדר! בוא נלך לשחק ביחד. אולי החיוך יבוא מעצמו.

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

דיון

ראינו שאפשר להשתמש בחיוך מלאכותי כדי לתרגל חיוך טבעי.
 באילו הזדמנויות נוספות בחיי החברה אנחנו משתמשים בפעולות
 טבעיות? ספונטניות? מתי כדאי לנו להתנהג באופן מלאכותי?
 אפשרו לתלמידים להציג סיטואציות נוספות בעזרת הבובות.

סיכור

ירמי היה ילד ביישן ושקט שגר בכפר קטן. כל יום, בזמן ההפסקות,
 ילדי הכיתה היו נכנסים לחדר מסתורי בחצר בית הספר ויוצאים
 ממנו צוחקים ושמחים. ירמי התבונן מהצד והרגיש שונה ובודד.
 יום אחד סקרנותו גברה והוא החליט להיכנס לחדר.

החדר היה חשוך וחמים. במרכז החדר היה שולחן עמוס במשחקים
 וחומרים ליצירה. ירמי הסתובב בחוסר נוחות, מרגיש כמו זר. הוא
 ניסה לשחק במשחקים, אבל לא היה לו מצב רוח טוב. הוא יצא
 מהחדר עצוב יותר משנכנס.

שבוע לאחר מכן אחד מחבריו הטובים, יאיר, נתן לו קופסה קטנה
 ומכתב. כתב יאיר במכתב כמה הוא מעריך את ירמי ושהוא חבר
 נהדר. כשקרא את המילים החמות, ירמי חש תחושה חדשה של
 שמחה.

עם השמחה בלב, ירמי החליט לנסות ולחזור לחדר המסתורי.
 כשהוא נכנס בפעם השניה הוא הרגיש שונה. הוא נזכר במילים
 החמות של יאיר והחל לשחק במשחקים. פתאום, ירמי גילה שהוא
 יכול להיות מצחיק, יצירתי ושמח! הוא התחיל לבלות יותר ויותר
 זמן בחדר, והקשר שלו עם שאר הילדים הלך והתחזק.

יום אחד, כשהחדר היה ריק, ירמי החליט לחקור אותו קצת יותר.
 הוא הסתכל סביב - על הקירות, התקרה והרצפה. ובאור השמש

מכאן ואילך? חידוש ושינוי?

כתובת א"ג

מפתח ומקדם
 מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

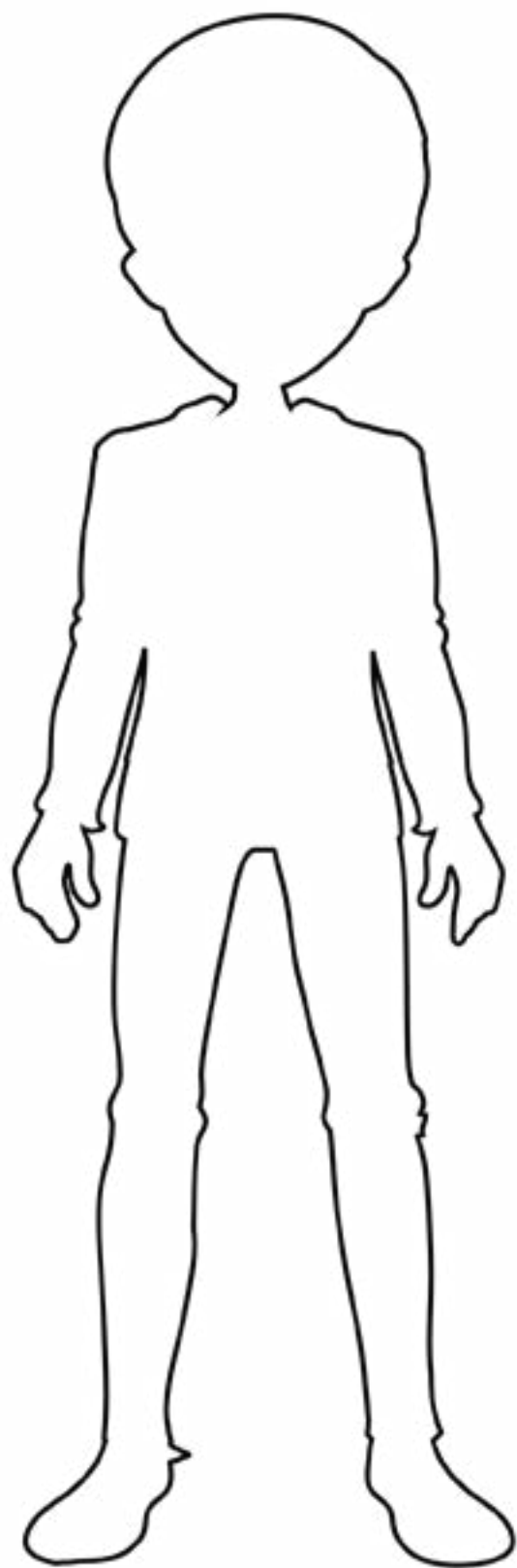
מחשבה ואינטואיציה

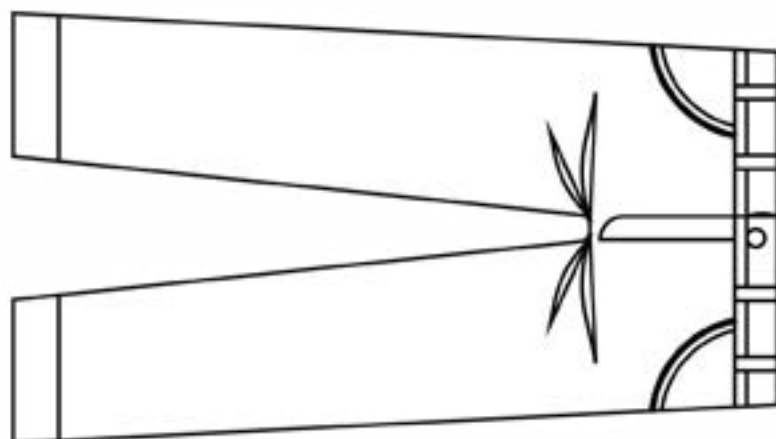
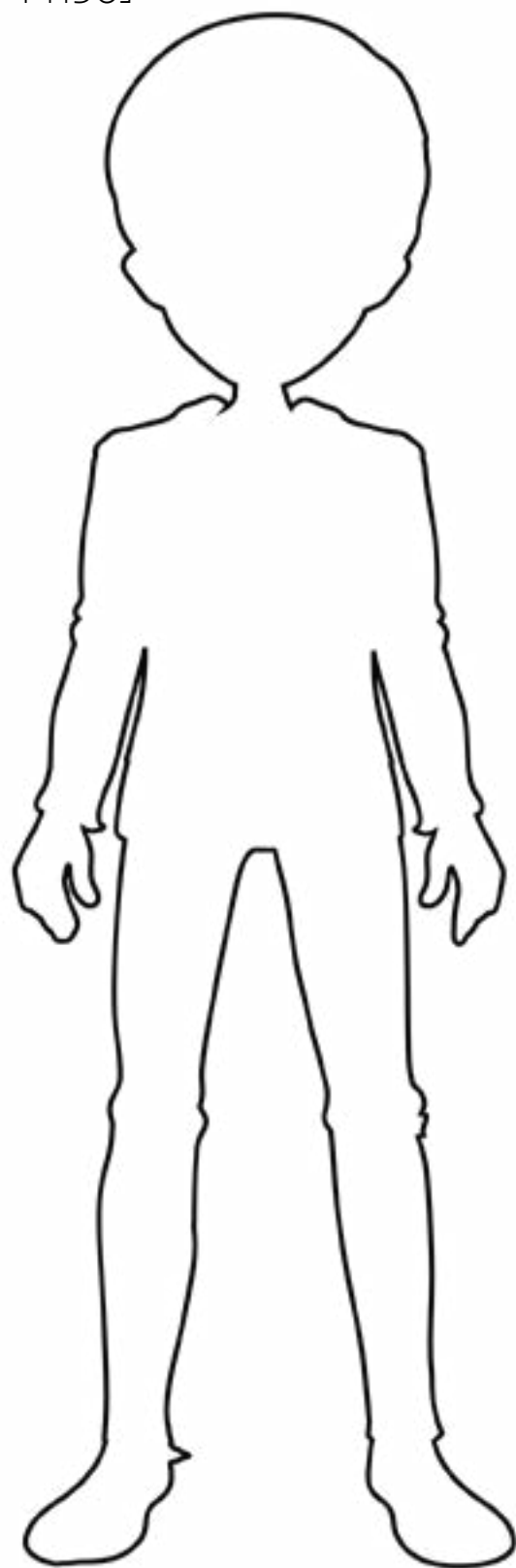
כתובת א"י-ג'

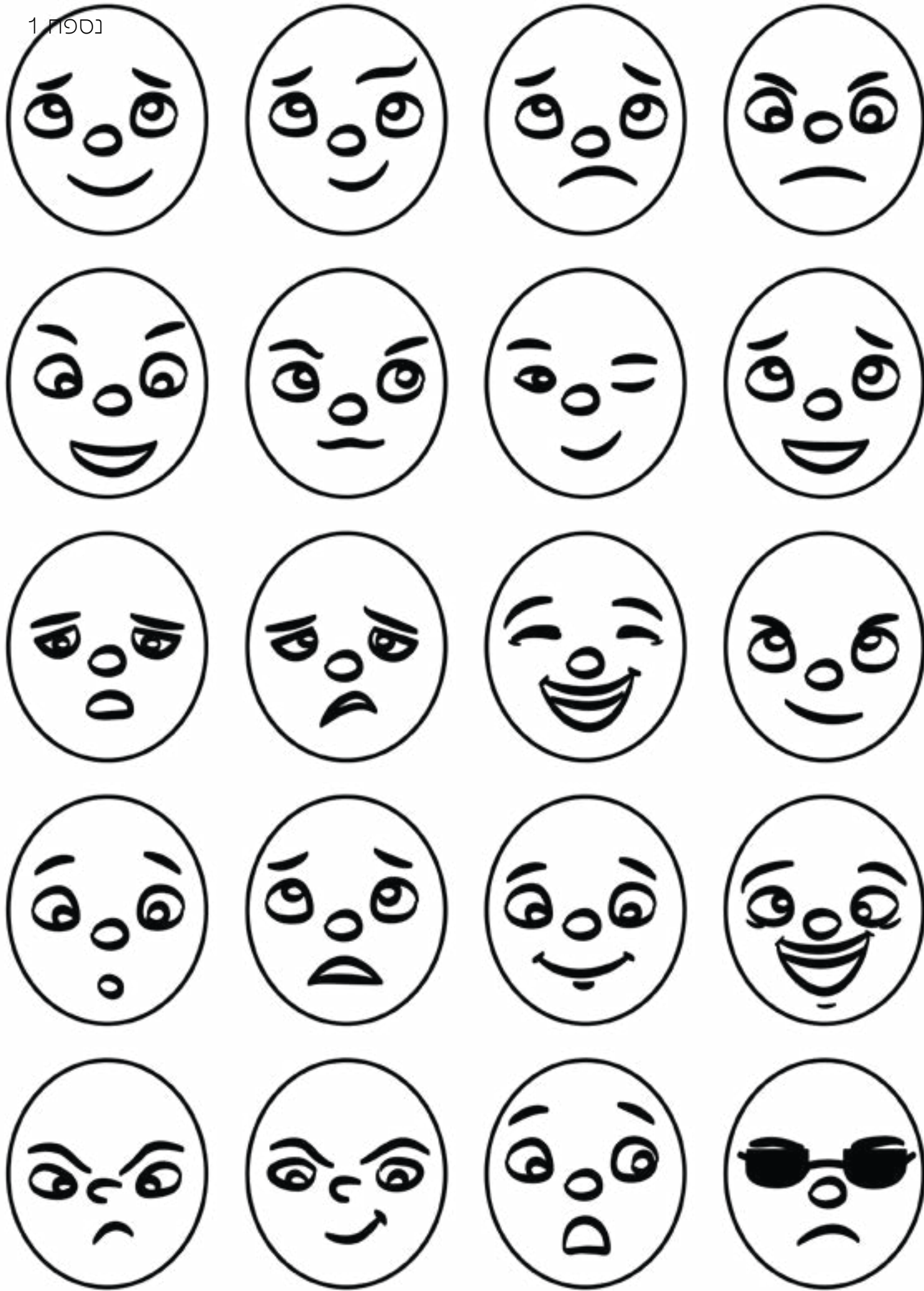
הוא ראה משהו מבריק! הוא התקרב וגילה שהקירות, התקרה והרצפה מכוסים במראות קטנות!
ואז ירמי הבין משהו חשוב: המראות משקפות את מה שאנחנו משדרים החוצה! כשהוא היה שמח ובטוח בעצמו, ההשתקפות שלו במראות הייתה מלאת אור, וזה גרם לשמחה שלו להתחזק. אבל כשנכנס עצוב או כועס, המראות שיקפו לו את העצב שלו, וזה גרם לו להיות עצוב יותר.
ירמי למד שהחיוך שלו יכול לשנות לא רק את ההרגשה שלו, אלא גם את מה שסביבו. ואם רק נסתכל על הדברים בחיוך, החיוך יחזור אלינו. ואם נלך עם כעס, הכעס רק יגדל. והעיקר? תמיד כדאי לחייך!

מפתח ומקדם
מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות

מהלכה למעשה

אנחנו יכולים ללמוד מאדון רצינון, מירמי, או מהמלך שבסיפור, שאפשר לעבוד על הבעות פנים ובעזרתן לשנות את היחסים שלנו עם הסובבים. כעת נתרגל יחד הבעות פנים. אתם מוזמנים להמשיך לתרגל הבעות בבית - מול המראה.

תרגול מול מראה

חלקו לכל תלמיד מראה קטנה ותרגלו הבעות פנים.
 המורה יקריא את תיאור ההבעות עבור כל רגש והתלמידים ינסו להביע את הרגש בפניהם מול המראה:
שמחה: עיניים פקוחות לרווחה וחיוך רחב.
עצב: עיניים פתוחות למחצה ופה כלפי מטה.
כעס: גבות מכווצות, עיניים צרות ופה סגור.
פחד: עיניים גדולות ופה פתוח.
גאווה: עיניים פקוחות עם חיוך קטן וסנטר מורם.

כעת תרגלו בזוגות:

"חבר מראה" החבר שמולי חוזר על ההבעות שאני עושה ממש כמו מראה. אח"כ אני מחקה אותו.

נקודה למחשבה:

"כמים הפנים לפנים" ההבעות שאנו מביעים מכפילות את עצמן ומתרחבות למעגלים נוספים. זה מחייב אותנו לשלוט בהבעות הפנים שלנו וברגשות שהן מבטאות.

המשיכו לתרגל הבעות. אומנם התרגול מלאכותי אך הוא שלב חשוב בדרך לחיוך, להזדהות ולפרגון טבעיים.

מכירה ואיחויאכאזאזא

כיתות א'-ג'

מפתח ומקדם
 מיומנויות של:

- מודעות עצמית
- הכוונה עצמית
- השתלבות חברתית
- תקשורת וניהול יחסים בינאישיים
- עבודה בצוות